

Μία ιστορία εκδίκησης - Ένα μήνυμα δικαιοσύνης

Γράφει ο Δρ Βασίλης Αδρακτάς

Πριν από δύο εβδομάδες βρέθηκα στο Μαντουρίδειο Θέατρο, για να παρακολουθήσω με την οικογένειά μου τον «Ναύπλιο», το έργο της Ελένης Παπαφιλίππου που ανεβάζει αυτήν την περίοδο το Θέατρο Τέχνης Αυστραλίας σε σκηνοθεσία Σταύρου Οικονομίδη. Ευθύς εξαρχής οφείλω να ομολογήσω ότι έφυγα με τις καλύτερες των εντυπώσεων. Η σκηνή ήταν λιτή αλλά υποβλητική, οι ερμηνείες χωρίς εξάρσεις αλλά ρεαλιστικές, η υπόθεση μακρινή αλλά τόσο κοντινή στα καθ' ημάς. Δεν νομίζω πως χρειάζονται περισσότερα για να εξασφαλίσει κανείς μία πετυχημένη μεταφορά επί της σκηνής.

Είχα παρακολουθήσει στο παρελθόν και άλλα έργα σχετικά με την αρχαία Ελλάδα από τον συγκεκριμένο θίασο. Επρόκειτο, όμως, για τραγωδίες των μεγάλων μας Κλασικών. Επομένως, άλλα μέτρα και άλλα σταθμά. Ο «Ναύπλιος» είναι κάτι διαφορετικό. Βασικά έλκει το θέμα του από τα Κύπρια έπη, τα οποία αφηγούνται τα όσα περί τον Τρωικό Πόλεμο δεν μας λέει ο Όμηρος, δηλαδή τα όσα συνέβησαν τα εννέα χρόνια πριν από την τελική χρονιά της άλωσης της Τροίας. Εκεί γίνεται μνεία και της ιστορίας του Παλαμήδη, του γιου του Ναύπλιου, ο οποίος κατηγορήθηκε άδικα και θανατώθηκε με υπαιτιότητα του Οδυσσέα. Σκόρπιες πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση αυτή βρίσκουμε ακόμη στον Αισχύλο και τον Ευρυπίδη. Η Ελένη Παπαφιλίππου, όμως, δεν συνέλεξε απλά πληροφορίες, ούτε έφτιαξε μία επίπλαστη τραγωδία. Δημιούργησε μία δραματοποιημένη μυθοπλασία ανα-

φορικά με το δίκαιο της εκδίκησης. Με άλλα λόγια, εμπνευσμένη από τις κλασικές πηγές προέβη σε μία μετάπλαση του υλικού έτσι ώστε να προβληματίσει το σύγχρονο κοινό πάνω σε ένα διαχρονικά καυτό ερώτημα: ποια είναι τα όρια της εκδίκησης; Ο «Ναύπλιος» δεν είναι τραγωδία και δεν θα πρέπει να κριθεί με τα κριτήρια της τραγωδίας. Του λείπουν, άλλωστε, δομικά και ουσιαστικά στοιχεία της τραγωδίας: αίφνης, ο χορός και ο κεντρικός τραγικός ήρωας. Το μόνο ίσως από στοιχείο που μας θυμίζει τραγωδία –και συγκεκριμένα την αυτοκτονία της Ιοκάστης στον Οιδίποδα Τύραννο– είναι η αυτοκτονία της Αντίκλειας, της μητέρας του Οδυσσέα, όταν μαθαίνει την ψευδή είδηση για τον θάνατο του γιου της. Θεωρώ, όμως, το γεγονός ότι

ο «Ναύπλιος» δεν είναι τραγωδία ως τη δύναμη και όχι την αδυναμία του έργου. Η Ελένη Παπαφιλίππου εστίασε τις δυνάμεις της, όχι στην αναμέτρηση με τους γίγαντες Τραγικούς που ο χρόνος τους ανέδειξε αξιέπραστους, αλλά στην μοντέρνα πρόσληψη του αρχαιοελληνικού μύθου. Έδωσε έτσι τη δυνατότητα στους δόκιμους πια πθοποιούς του Θεάτρου Τέχνης Αυστραλίας να ζωντανέψουν την εκδίκηση ενός πληγωμένου πατέρα, του οποίου το μένος δεν γνωρίζει όρια. Και ακριβώς επειδή δεν γνωρίζει όρια –εδώ όντως ταιριάζει η τραγική ύβρις– οδηγεί, απρόβλεπτα, μέσω των τύψεων του άλλου γιου του, του Οίακα, στο ξεσκέπασμα της σκευωρίας του και στην πτώση του. Στο τέλος, πρυτανεύει το αίσημα του δικαίου, που δεν θέλει να τιμωρούνται αδικώς κάποιοι μόνο και μόνο επειδή συνδέονται με αυτόν που φέρει την πραγματική ευθύνη. Κι όλα αυτά στον φόντο μιας κοινωνίας που πραγματικά βράζει από το αίτημα για αληθινή κοινωνική δικαιοσύνη... Αλλά αρκετά, τα υπόλοιπα επί σκηνής. Βιαστείτε γιατί έμειναν μόλις τρεις παραστάσεις, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή (8-10 Δεκεμβρίου, από τις 8:00 μμ και την Κυριακή από τις 5:00 μμ).

